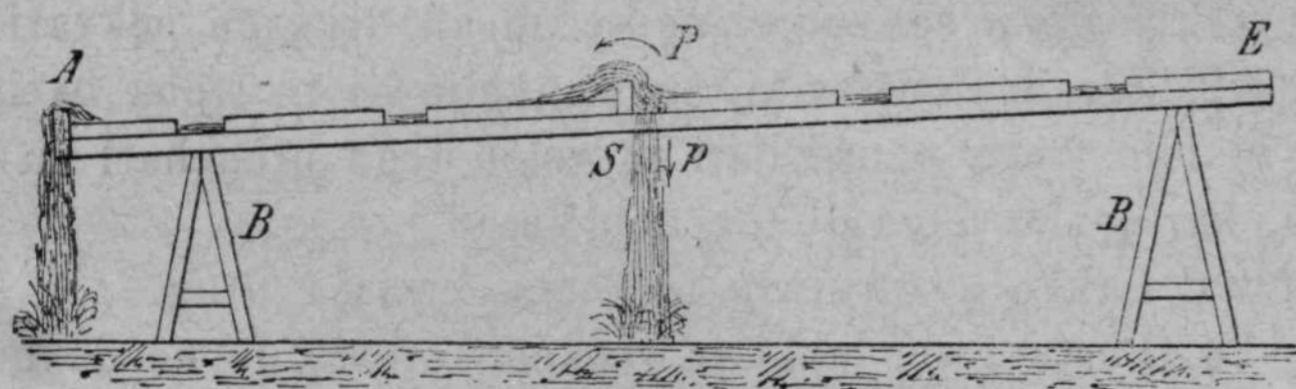
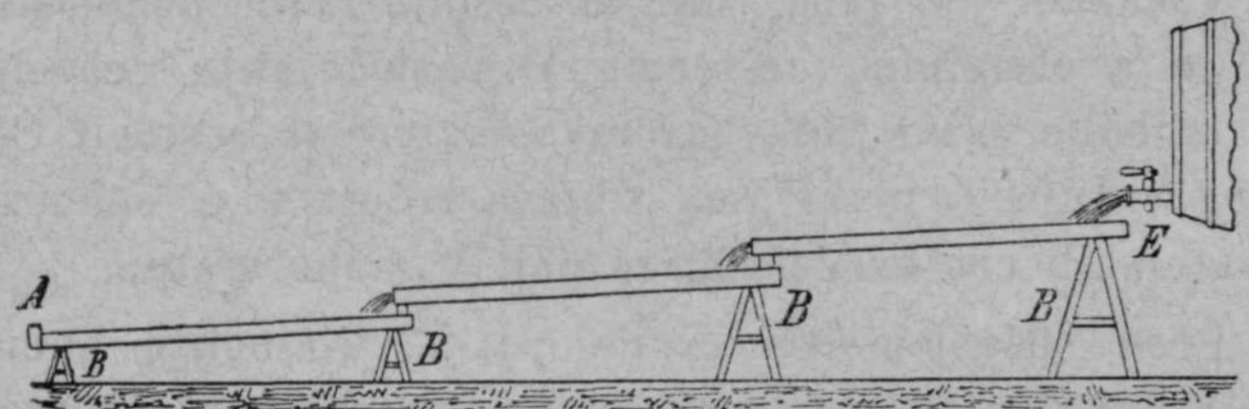
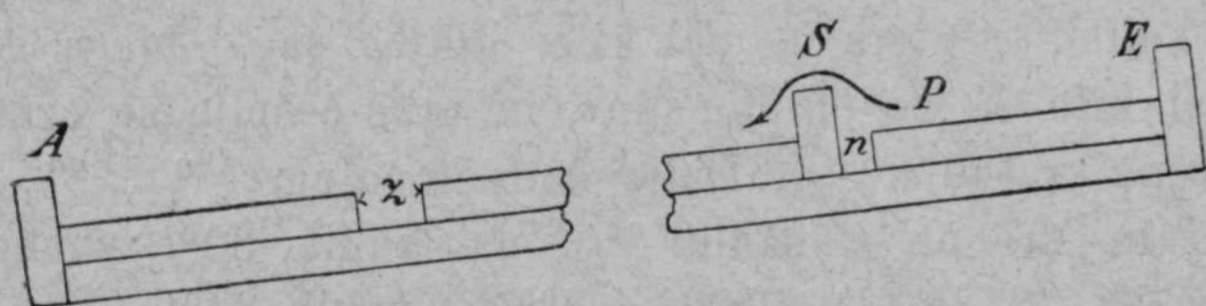
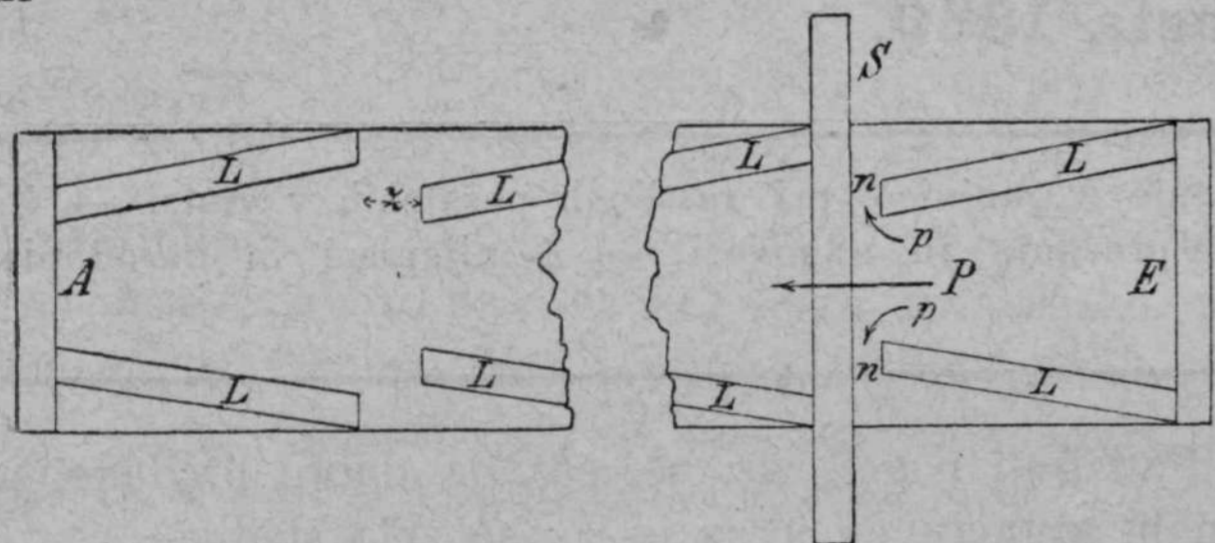
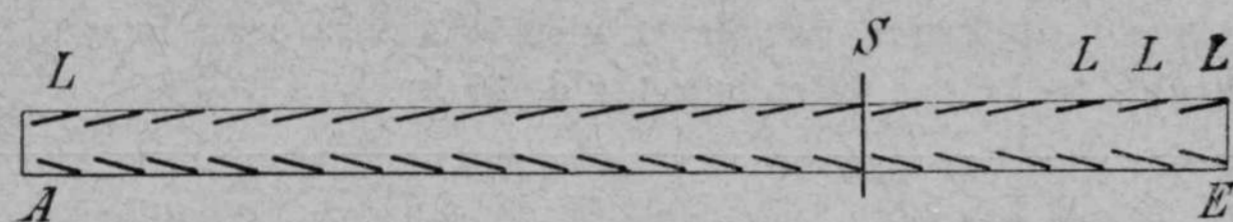

veliko velja delo. Mislimo pred vsem rastline, ki niso višje nego 50 cm , in hočemo le omeniti, da se drevesnica vidno opomore, če se le jedenkrat pognoji z gnojnico. Potem ni treba več gnojiti z zakopovanjem gnoja, pri čemer se več korenin poškoduje.

Grajsčinski oskrbnik vitez Hamm je izumil kaj priprost način za gnojenje z gnojnico. Po tem načinu on že več let gnoji, pa tudi drugi kmetovalci so se že poprijeli takega gnojenja in vsi priznavajo, da je jako pripravno.

Izberejo se po 4 m dolge, 2 cm debele in 20 cm široke deske, pribijejo na nje po kakih 20 cm dolgi re-

Podoba 1, 2, 3, 4, 5.

melji (L), in sicer tako, da se proti sredi deske približujejo drug drugemu do kakih 8 cm (Pod. 1-4). Mej vsakim parom remeljev mora biti 4 cm prostora (2), da je moči vložiti podoben 5 cm visok in 2-3 cm širok remelj S, ki brani tekočini, da vsa ne odteče. Kadar hočeš začeti gnojiti, denejo se deske na lesene koze B B, kakor je videti na podobi 5., sod z gnojnico se postavi spod, in če se položi od vehe na prvo desko. Polože se, kakor se vidi na podobah 1., 2. in 3., pri S remelji mej prvim, drugim, tretjim, četrtem itd. parom

nabitih remeljev, da zadržujejo odtok gnojnice po deskah. Ker je nekaj prostega prostora n , steče nekoliko gnojnice na obeh straneh doli, kakor kaže v podobi 2. pšica p , druga gnojnica pa steče čez remelj S do bližnjega poprečnega remelja. S tem, da se proč vzamejo prečni remelji na konci, kjer priteka gnojnica — ko se je na tem konci že dosti pognojilo — in se predenejo na nižja mesta, pomoči se lahko vsaka vrsta rastlin na obeh straneh. Ko se je ena vrsta pomočila, postavijo se koze nad drugo vrsto in polože na nje deske, in to se tako dolgo nadaljuje, da so vse vrste namočene. Vsa naprava je tako priprosta, da jo vsak hlapec lahko sestavi in potem poliva. Če se morajo višje rastline namakati z gnojnico, spusti se gnojnica iz soda v kad, v katero se postavi Fowlerjeva tromba za gnojnico.

Tako namakanje z gnojnico ima naslednje prednosti: Rastline se nikdar same ne pomočijo, temveč gnojnica pride le k finim sesalnim koreninam. Nadalje se grede ne pohodijo, kakor če se poliva s škropilnico, in delo se lahko opravlja ob deževnem vremenu, ki je najugodnejše za polivanje.

Za koze in deske vzame se najlahnejši les, in namažejo se s karbolinejem. Eden možki zadostuje pri polivanju popolnoma za deset po štiri metre dolgih desk. Na 50 m dolžine daje se 50 cm strmca, in oskrbnik vitez Hahn pravi, da je na ta način pri špargljevem nasadu z 2000 rastlinami dosegel najlepših uspehov. Nazadnje bodi še omenjeno, da se, če ni gnojnice, se z umetnim gnojem in z vodo izvrstno pognoji.

Zelenjad in prilivanje.

Vsaka zelenjad, ki smo jo morali presaditi, raste različno, kakor jej takoj potem pridno ali malomarno prilivamo.

Če salato, peso ali rajsko jabolko ali kaj drugega s sadilnim kolom presajamo, paziti nam je na neke malenkosti, če hočemo dobiti lepega blaga, kakeršno vzgajajo naši vrtnarji. Kakor piše časopis „Auf dem Lande“, treba pri presajanju gledati na naslednje reči:

1. V gnojni gredi ali v rastlinjaku ne sej pregosto ker sicer vzrastejo, zlasti če je rastlinjak malo gorak, medle rastline, ker se druga druge tiče in zaradi tega spodnji deli izgube zeleno barvo in se preveč omeče. Ravno to se zgodi, če so rastline predolgo pod steklom in oken dovolj ne prezračujemo ter se vsled tega rastline dosti ne utrdijo.

2. Sadilni kol moraš tako rabiti, da korenine sadik navpik pridejo v zemljo, in potem jih s kolom od strani zaspi s prstjo. Rastline pa ne morejo navpično priti v zemljo, če je zemlja presuha ali pa prerahla, ker se luknja takoj na pol zaspe, kadar izruješ kol. Zategadelj je dobro, ob veliki suši tri ure pred sajenjem polito grede. Luknje se potem ne zasipljejo, in človek sadi hitreje

3. Kadar sadiš, pazi, da bodo vsi presledki mej rastlinami v eni vrsti in pa mej vrstami enoliki, zatoraj naj bodo grede, koder je le mogoče, pravokotne. Kdor tega ne pogodi z očmi, naj pa na sadilni deski, na kateri mora stati in ki mora biti ravno toliko široka, kolikor so povprečne vrste oddaljene druga od druge, znamenuje s črtami ali zarezi, koliko naj bodo rastline vsaksebi. Pazi, da predevaje desko ostaneš v isti meri. Našim vrtnarjem je veliko do tega, da so vsi presledki okrog rastline enaki, da so vrste enako oddaljene na dolgost in na širokost, sadilna deska mora zatoraj biti tako široka, kolikor je treba saditi rastline drugo od druge.

4. Rastlin ni smeti presajati globoče, nego so stale poprej. Rastlino je seveda lahko za centimeter više zasuti, ker se zemlja posede. Pregloboko posajene rastline rada gnijo ali pa zaostajajo v rasti. Motijo se, ki mislijo da globoko posajene rastline bolje rastejo.

5. Ob vsaki presaji i sadiki pusti jamico. Ta jamica je jako važna, da se v njej zbira voda, ko rastlinam s škropilnico prilivaš. Da se bode vsaka rastlina prijala, ne sadi ob solnčni vročini, ampak zjutraj zgodaj ali pa še bolje zvečer. Ko posadiš tri ali štiri vrste, vlij brez škropilnice vode v vsako jamico, pa ne čakaj, dokler posadiš vso gredo. Kadar gredo posadiš, polij s škropilnico vso gredo tako močno, kakor bi poprej rastlinam ne bil primočil. Vode se mora na novo nabrati po jamicah za nekaj časa. Greda potem ostane drugi dan vlažna; bodi si solnce še tako vroče, rastline stojé po konci in ne venejo. Kdor se pri sajenji boji za vodo, bode čez nekaj dni videl, da se mnogo rastlin ni prijelo.

Kadar so se rastline dobro prijele, lahko je malo ponehati z zalivanjem, ali če hočeš, da bode zelenjad hitro rastla, moraš jej ob najgorkejših dnevih tako močno prilivati, da prst dopoludne ostane vlažna. Pozno posajena zelenjad, če jo pridno zalivaš, poprej toliko doraste, da je užitna, nego zgodaj sajena, če je ne zalivaš.

Prilivaj in rahljaj po leti, in zelenjad ti bode čuda lepo uspevala,

O pravilni zgradbi svinjakov.

Da prasiči lepo uspevajo, treba, da so v dobrem svinjaku.

Dasi bi to moralo povsod biti znano, vendar so svinjaki večinoma mokri, umazani, temni, proti mrazu in vročini nezavarovani ter se nahajajo v najslabejšem kraju gospodarskega poslopja. Zato se tudi ne smemo čuditi, če vidimo, da se gospodarjem svinjereja ne obnaša dobro ter da vsako leto mnogo prasičev po raznih občinah pogine za različne bolezni.

Kakšen je svinjak, to je za zdravje in dobro rejo prasičev zelo važnega vpliva in izredno velike pomembe.

Sploh hočemo ob kratkem omeniti, svinjaki naj bodo gorki in suhi, in zatoraj je najbolje, da stoje proti jugu. S tem se poravnajo pred vsem zdravju zelo škod-

ljive vremenske premembe, ob enem pa se izogne žival tudi soparni vročini, mrazu in mokroti. Za svinjake se ne smejo najslabejši, marveč morajo se vselej primerni prostori v gospodarskem poslopju izbrati.

Poleg prav izvoljenega kraja gledati je, da je svinjak dosti prostoren, posebno pa da so posamični njegovi oddelki, katere imenujemo „koče“, namenu svinjereje primerno veliki.

Računi se prostora v svinjaku, in sicer za plemenskega merjasca 2,5 do 3 kvadratne metre (25 do 30 kvadratnih črevljev), za plemensko svinjo s prasički vred po njih velikosti, oziroma plemenu (pasmi) 3 do 5 kvadratnih metrov (30 do 50 kvadratnih črevljev) za pisanca (pitanega prasica) povprečno 2 kvadratna metra (20 kvadratnih črevljev) in za mlade prasiče 1/2 do 1 kvadraten meter (5 do 10 kvadratnih črevljev).

Omenimo naj še, da je pri navadnem pitanju prasičev prostor lahko bolj tesen, oddelki svinjakov za plemenske svinje pa morajo biti veliko večji, da se morejo bolj gibati in da oprasivšim se ne postane prostor premajhen, drugače se večkrat gospodarju v škodo prasički pomečkajo.

Pri določbi prostornosti svinjakom gledati moramo dalje vselej na pleme, katero redimo; za veliko Lincolnsirske prasiče n. pr. je napraviti večje svinjake, nego za srednje velike Suffolske ali Berkshirske ali za naša domača in ogrska plemena.

Izjemno smemo svinjake tudi k drugim poslopjem (hlevu ali skednju) prizidati ali vzdati, čemur se tu in tam pri manjših kmetijah ni mogoče izogniti, če pa redimo bolj veliko prasičev, moramo jim postaviti popolnoma točen svinjak.

Sicer ne posebno priporočani v govej hlev ali v skedenj vzdani svinjaki omogočijo, da se po zimi toplina toliko ne zniža. Skrbeti pa je za dober odvod gnojnice, za redno kroženje zraka ter za to, da se na primernih krajih napravijo okna, da so svinjaki kolikor mogoče svetli.

Pod tlemi svinjakov je treba napraviti primerne gnojnične kanale, in sicer tako da se po posamičnih oddelkih nastala gnojnica ne izgublja na istem prostoru v tla, marveč da hitro odteka. Tako se dobiva mnogo dobrega gnojiva za travnike in deteljišča itd., na kar posebno opozarjamo.

Razne reči.

* Da ti breskve, katere nočejo roditi, vendar le rode, moraš jim pognojiti s pepelom. V Ameriki, kjer imajo velikanske breskove nasade, izkusili so namreč, da dela pepelika breskve rodne. Pepela natrosi okoli debla, in sicer precej daleč na okrog, najmanj pa toliko daleč, dokler sega krona.

* Kako se preženo miši? Jako dobro sredstvo za preganjanje miši je liste oleandrovo (listje rožnega lo-
*